

Kriminalforsorgen i balance

– en stærk kriminalforsorg, et tryggere samfund

Om strategien

Kriminalforsorgen er en stor organisation med over 4.500 medarbejdere fordelt på institutioner i Danmark, Grønland og på Færøerne. De kommende år skal kriminalforsorgen udvikle sin organisation og implementere flerårsaftalen for 2022-2025. Strategien viser retningen for dette arbejde og indeholder de vigtigste tiltag i udviklingen af kriminalforsorgen frem mod 2025.

Strategien består af en koncernstrategi for hele kriminalforsorgen suppleret af særskilte strategier for Grønland og Færøerne, som kriminalforsorgen ønsker at fokusere mere på de kommende år.

Forord til koncernstrategien

Samfundet har brug for en stærk kriminalforsorg

Kriminalforsorgen fuldbyrder de straffe, som domstolene idømmer. Det gør vi på vegne af samfundet, og med det følger der et stort ansvar.

Vi er det sidste led i straffesagskæden og er sammen med politi, anklagemyndighed og domstole en af grundstenene i retsstaten. Uden en stærk kriminalforsorg forsvinder fundamentet for et trygt og sikkert samfund, hvor lovovertrædere stilles til ansvar for deres handlinger.

Derfor sover kriminalforsorgen aldrig. Hver dag, hver aften og hver nat går vi på arbejde i kriminalforsorgen. Det gør vi for at få et samfund med mindre kriminalitet og færre ofre.

Vi håndterer i kriminalforsorgen nogle af landets farligste mennesker. Og nogle af de mest sårbare. De skal afsone deres straf og stå til ansvar for samfundet. Og de skal hjælpes tilbage til et liv uden kriminalitet. Nogle har brug for meget faste rammer. Andre for individuel støtte. Det stiller store krav til kriminalforsorgens medarbejdere. Til kompetencer, professionalisme og dømmekraft. Til menneskelighed og til at ville yde en ekstra indsats, når det gælder.

De seneste år har der været et for stort arbejdspress på medarbejderne. Kriminalforsorgen har manglet uniformeret personale, og samtidig har belægget af indsatte ikke været højere siden årene efter 2. verdenskrig. Derfor har alle ansatte i kriminalforsorgen måttet levere en ekstraordinær indsats.

En stærk flerårsaftale

Heldigvis står kriminalforsorgen nu over for et vendepunkt.

Den politiske flerårsaftale for 2022-2025 giver et historisk løft til kriminalforsorgen med de nødvendige tiltag til at få organisationen på ret kurs. Det kommer ikke til at ske på én dag, og mange medarbejdere vil en tid endnu skulle lægge en stor ekstra indsats. Men rammerne for at få en stærk kriminalforsorg er på plads. Mange af tiltagene er allerede fuldt implementeret eller på vej til at blive det.

Uden medarbejderne er der ingen kriminalforsorg. Derfor er det afgørende, at vi får flere kollegaer til at løfte ansvaret. Aftalen giver bedre rammer for at fastholde og rekruttere fængselsbetjente og personale i andre vigtige faggrupper, som er uundværlige for kriminalforsorgen. Det sker bl.a. med elevløn under uddannelsen til fængsels- og transportbetjent, styrket supervision, etablering af et psykologkorps, opgaveglidning og mange andre tiltag, som forbedrer arbejdsmiljøet for personalet i hele kriminalforsorgen.

Med aftalen tilvejebringes 1.000 pladser, så der igen kan komme balance mellem antallet af pladser og indsatte og dermed bedre forhold i fængsler og arresthuse.

Aftalen styrker også sikkerheden. Strafniveauet for vold mod ansatte er fordoblet, og der foretages et gennemsyn af disciplinærsystemet og regimerne i kriminalforsorgen, bl.a. med oprettelse af ny sikkerhedsklasse 0 for de mest forhærdede indsatte.

Arbejdet med kriminalitetsforebyggelse styrkes med aftalen i hele kriminalforsorgen. Pensionerne har med aftalen fået titel af *udslusningsfængsler* og skal have en større rolle i overgangen til et liv uden kriminalitet. Og muligheden for uddannelse og beskæftigelse under afsøning forbedres med bl.a. nye uddannelsesafdelinger.

Uden for murene får aftalen også betydning. Flere vil fremover afsone med fodlænke på bopælen, samfundstjeneste kan nu ske hos private virksomheder, og en særskilt strategi skal styrke kriminalforsorgens samarbejde med civilsamfundet.

Det er blot nogle af de mange tiltag i aftalen, som styrker kriminalforsorgen.

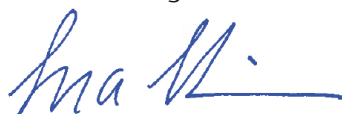
Flerårsaftalen har banet vejen for en ny og styrket kriminalforsorg. Med denne strategi

fortæller vi, hvordan vi vil gå ned ad vejen. Det vil vi gøre i fællesskab. Med en stærk dialog mellem medarbejdere og ledelse. Med en fælles forståelse af, hvad der er vigtigt for at få kriminalforsorgen i balance. Men vi skal mere end det.

Kriminalforsorgen skal have store ambitioner for, hvordan vi fuldbyrder straf, forebygger kriminalitet og udvikler vores medarbejdere. Vi skal være eksperter, der deler ud af vores viden til gavn for kommuner, civilsamfundet, virksomheder og andre, der ligesom os løser opgaver, som bidrager til at forebygge kriminalitet og til et trygt og sikkert samfund.

Vi er på rette kurs med fleråsaftalen og med den viden og de medarbejdere, vi har i kriminalforsorgen. Fremtidens kriminalforsorg bliver en stærkere kriminalforsorg. Og en stærkere kriminalforsorg giver et tryggere samfund.

Med venlig hilsen

Ina Eliassen, direktør for kriminalforsorgen

Koncernstrategi for kriminalforsorgen

På grundlag af flerårsaftalen for 2022-2025 skal kriminalforsorgen de kommende år igangsætte et ambitiøst arbejde med at udvikle hele sin organisation.

Koncernstrategien giver en kortfattet præsentation af de fire strategiske indsatsområder i flerårsaftalen, som kriminalforsorgen skal arbejde med frem til 2025. Strategien nævner alene udvalgte tiltag og dermed ikke alle initiativer i flerårsaftalen - og kun enkelte øvrige tiltag - som kriminalforsorgen arbejder med.

En stærk organisation og kultur er en forudsætning for de fire indsatsområder i flerårsaftalen og for at få en kriminalforsorg i balance. Derfor indeholder nærværende strategi et femte indsatsområde for udviklingen af kriminalforsorgen under overskriften "Organisation og sammenhængskraft". Indsatsen fokuserer på, at kriminalforsorgen skal være en professionel myndighed med en stærk kultur, sammenhængskraft og ledelse, der binder organisationen sammen. Et væsentligt element heri er arbejdet med en ny områdestruktur.

De fire strategisk indsatsområder i flerårsaftalen – suppleret med det femte indsatsområde om at udvikle kriminalforsorgens organisation for at kunne nå i mål med flerårsaftalen og få kriminalforsorgen tilbage i balance.

Organisation og sammenhængskraft

Kriminalforsorgen er en stor organisation med over 4.500 medarbejdere fordelt på institutioner i Danmark, Grønland og på Færøerne med ansvar for mange tusinder af mennesker på daglig basis. Det stiller store krav til ledelsen af kriminalforsorgen og driften af institutionerne. Udover egne institutioner driver kriminalforsorgen to udrejsecentre og et udlændingecenter på vegne af Udlændingestyrelsen.

Kriminalforsorgen skal effektivt implementere politiske beslutninger og møde de krav, der stilles til organisationen. Det gælder i betjeningen af det politiske niveau, i samarbejdet med de øvrige myndigheder i straffesagskæden, og i relation til kommuner, civilsamfund, virksomheder, medier og de mange andre organisationer, kriminalforsorgen samarbejder med. Kriminalforsorgen skal være kendt som en organisation, der er eksperter i kriminalitetsforebyggelse og sikkerhed, og som baserer sit arbejde på viden, data og faglig indsigt. Og som en organisation, der arbejder målrettet med arbejdsmiljøet, og hvor der er gode karriere- og udviklingsmuligheder inden for blandt andet fængselsfaglighed, ledelse, it, sundhed, undervisning og uddannelse.

Hvad gør vi?

Kriminalforsorgen har igangsat et arbejde med en ny områdestruktur, hvor der fremadrettet vil være to geografiske områder (mod tidligere fire) samt Kriminalforsorgen i Grønland.

Formålet er at styrke institutionerne med flere medarbejdere, der kan frigøre tid til kerneopgaven og understøtte dem i arbejdet med bl.a. sikkerhed, klientsagsbehandling og implementering af nye tiltag. Ændringen skal også understøtte en styrkelse af områdekontorerne ved at samle kompetencerne på to i stedet for fire adresser. Det giver forudsætningerne for et stærkt fagligt miljø med mindre sårbare enheder, der har den rette indsigt i kerneopgaven.

Kriminalforsorgen vil fortsat styrke dialogen på tværs af organisationen og tydeliggøre de fælles værdier. Kriminalforsorgen vil fortsætte arbejdet med at udvikle sin organisation og ledelse for at skabe bedre sammenhæng på tværs af kriminalforsorgen – det gælder ikke alene i Danmark, men i hele kriminalforsorgens organisation, som også omfatter Grønland og Færøerne. Medarbejderne skal have en stærkere stemme i arbejdet med at udvikle kriminalforsorgen som organisation – det gælder bl.a. i de samarbejds- og arbejdsmiljøudvalg, der er centralt og lokalt i kriminalforsorgen. De kommende år skal kriminalforsorgen desuden fortsætte arbejdet med digitalisering for at understøtte håndtering af bemandingsudfordringer og arbejdet med kriminalitetsforebyggelse. Ligeledes fortsættes arbejdet med digitalisering og modernisering af it for at styrke drift, it-sikkerhed, sagsbehandling og administrative opgaver, hvor it-understøttelsen på flere områder er utidssvarende i dag.

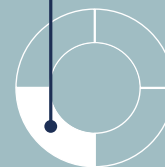

Sikkerhed

Det skal være sikkert og trygt at gå på arbejde i kriminalforsorgen. Derfor er det fuldkommen uacceptabelt, når medarbejdere udsættes for vold og trusler på arbejdet. Ligesom det er uacceptabelt, når grupper af hårde og farlige kriminelle skaber utryghed for personale og andre indsatte.

Hvad gør vi?

Der er ultimo 2022 etableret et nyt center for sikkerhed, som skal styrke sikkerhedsarbejdet i kriminalforsorgen og sikre en tæt central styring af området på et højt fagligt niveau. Der skal udarbejdes en selvstændig strategi for sikkerhed, instrukser for sikkerhedsarbejdet skal gøres lettere tilgængelige og praksisnære, og sikkerhed skal tænkes mere ind i sagsbehandling ved fx prøveløsladelser og udgange. De kommende år skal sikkerhedsregimerne skærpes, herunder ved at afdække forholdene i åbne fængsler. Der skal ligeledes indføres et nyt disciplinærsystem baseret på den enkelte indsatte adfærd. Det betyder, at indsatte, som ikke følger reglerne, skal mødes med hårdere konsekvens, mens dem, som gør en indsats, skal have bedre rammer og muligheder for et liv uden kriminalitet. Samtidig vil kriminalforsorgen tage bedre hånd om indsatte med psykiske lidelser, som udgør en sikkerhedsrisiko for sig selv, personalet og de øvrige indsatte.

Bemanding

Uden medarbejderne er der ingen kriminalforsorg. Kriminalforsorgens medarbejdere løser alle opgaver, som gør, at kriminalforsorgen fungerer og kan bidrage til et trygt og sikkert samfund. Derfor skal kriminalforsorgen passe på sine medarbejdere og arbejde for at rekruttere nye kollegaer.

Hvad gør vi?

Kriminalforsorgen skal med en moderniseret uddannelse få flere til at søge ind og færdiggøre uddannelsen som fængselsbetjent. Det arbejde understøttes af, at der fra 2022 er elevløn under hele uddannelsen til fængsels- og transportbetjent, at kriminalforsorgen har åbnet skoler flere steder i landet, og at der kommer bedre støtte under uddannelsen. Desuden skal flere kende og forstå det vigtige arbejde, kriminalforsorgen udfører for samfundet, så flere søger stillinger i alle dele af kriminalforsorgen.

Kriminalforsorgen skal være en attraktiv arbejdsplads, der kan tilbyde gode arbejdsforhold og karrieremuligheder og tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere. De kommende år skal arbejdsmiljøet forbedres, og sygefraværet sænkes markant. Medarbejdernes mulighed for at udvikle og efteruddanne sig skal forbedres. Der skal skabes mere tid til personaleledelse og kerneopgaven og være større plads til medarbejdernes faglige skøn, da det styrker motivation, trivsel og udvikling. Desuden skal der gives bedre støtte til de medarbejdere, som har kontakt til indsatte. Supervisionsordningen er derfor udvidet, så den omfatter alle medarbejdere med daglig kontakt til dømte og indsatte. Kriminalforsorgen vil ligeledes etablere et internt psykologkorps, der skal bidrage til at styrke arbejdsmiljøet og tage hånd om medarbejdere efter voldsomme hændelser.

Kapacitet

Kriminalforsorgen har i 2021 haft det højeste belæg siden årene efter 2. verdenskrig, og hvis udviklingen fortsætter, kan der mangle op imod 1.000 pladser i 2025. Det vil have store konsekvenser for kriminalforsorgen. Det vil blandt andet indvirke negativt på arbejdsmiljøet, ligesom det vil medføre sikkerhedsmæssige udfordringer, yderligere dobbeltbelæg, og at dømte må vente længere på at afsone deres straf.

Hvad gør vi?

Kriminalforsorgen skal frem mod 2025 udvide eksisterende bygninger og igangsætte nye byggerier for at fremtidssikre driften af fængsler og arresthuse. Kriminalforsorgen skal være en professionel bygherre, der sikrer, at byggerier færdiggøres til tiden og inden for budgettet, samt at de lever op til kravene til en moderne fængselsdrift. Det indebærer desuden, at muligheden for at indrette fremtidens fængsler med afsæt i nye digitale løsninger skal analyseres.

Frem mod 2025 skal kriminalforsorgen udvide sin kapacitet med 326 pladser i Danmark. Der skal lejes 300 fængselspladser i udlandet. Og der skal ske øget afsoning med fodlænke og i udslusningsfængsler, som vil frigøre cirka 180 fængselspladser.

Kriminalforsorgen skal desuden fremtidssikre sin kapacitet. Opførelsen af en ny områdearrest på Sjælland skal forberedes, hvilket også var en del af den sidste flerårsaftale. Med flerårsaftalen for 2022-2025 udvides den planlagte områdearrest på Sjælland til at have 400 pladser, og det er efter indgåelsen af flerårsaftalen besluttet, at arresten skal ligge i Slagelse Kommune. Kriminalforsorgen skal desuden forberede opførelsen af et nyt topmoderne fængsel med op til 400 pladser.

Kriminalitetsforebyggelse

Arbejdet med kriminalitetsforebyggelse i kriminalforsorgen bidrager til et samfund med færre ofre og mindre kriminalitet. Men kriminalforsorgen kan kun lykkes i tæt samarbejde med kommuner, civilsamfund og virksomheder. Kriminalforsorgen skal derfor stille sine erfaringer og ekspertviden til rådighed og gå foran i at engagere det omgivende samfund i arbejdet med at forebygge kriminalitet.

Hvad gør vi?

Der skal være en bedre overgang fra afsoning til et liv i frihed. Og kriminalforsorgen skal være åben over for omverdenen og engagere det omgivende samfund i arbejdet med kriminalitetsforebyggelse. Kriminalforsorgen skal derfor implementere to nye strategier for kriminalitetsforebyggelse og samarbejde med civilsamfundet, ligesom samfundstjeneste fremover kan afvikles i private virksomheder. Flere dømte vil fremover afsone den sidste tid af deres dom i udslusningsfængsler og hjemme med fodlænke. Under afsoning skal der være bedre muligheder for uddannelse og beskæftigelse, vilkårene for børn af indsatte skal forbedres, og der skal være bedre mulighed for, at indsatte kan anvende digitale selvbetjeningsløsninger, så de kan få styr på bolig og deres økonomiske situation, inden de forlader fængslet. Arbejdet med kriminalitetsforebyggelse skal understøttes af en ny model for straffesagsomkostninger, der motiverer tidligere dømte til ikke at begå ny kriminalitet.

Strategiske indsatser for Grønland

Der er ligheder, men også vigtige forskelle på de vilkår, som kriminalforsorgen arbejder under i Danmark og i Grønland.

Kriminalforsorgen i Grønland varetager sine opgaver efter de regler og vilkår, som gælder i Grønland. I den grønlandske kriminallov er straf ikke omtalt, og i stedet vælger retten den foranstaltning, den finder bedst egnet til at få den dømte til at afholde sig fra at begå ny kriminalitet. Kriminalforsorgen i Grønland har derfor ikke fængsler og fængselsbetjente, men derimod anstalter og anstaltsbetjente. Arbejdet med bl.a. beskæftigelse, uddannelse og tilsyn sker også efter de vilkår, som gælder i Grønland. Kriminalforsorgen dækker i Grønland et areal, som er 50 gange større end Danmark. De enorme geografiske afstande har stor betydning for kriminalforsorgens organisering og opgaveløsning i Grønland.

På grund af forskellene er kriminalforsorgens organisation i Grønland ikke omfattet af alle indsatser i koncernstrategien. Af samme grund har kriminalforsorgen særskilte indsatser målrettet sin organisation i Grønland.

Forbedret it-understøttelse

Kriminalforsorgen ønsker de kommende år at styrke it-understøttelsen af sin organisation i Grønland. Derfor analyseres mulige scenarier for den fremtidige drift af it-systemer og infrastruktur. Herudover vil der bl.a. blive set på, hvordan medarbejdernes it-kompetencer kan løftes relevante steder i organisationen.

Rekruttering og fastholdelse

Kriminalforsorgen ønsker at styrke rekrutteringen og fastholdelsen af medarbejdere. Derfor

skal praktikvejlederordningen forbedres for at styrke forløbet for studerende i praktik som anstaltsbetjente. Der vil desuden blive sat fokus på kompetenceudvikling af medarbejdere og ledere. En opfølgning foretaget i 2022 af det Nationale Forskningscenter for Velfærd (VIVE) viser et markant fald i antallet af psykiske belastningsreaktioner hos anstaltsbetjente efter voldsomme arbejdsrelaterede hændelser. Opfølgningen viser samtidigt et behov for mere konsekvent at udnytte de forebyggende redskaber, som er til rådighed i forbindelse med voldsomme hændelser. Kriminalforsorgen vil følge op på dette gennem indsatser i alle anstalter.

Kriminalitetsforebyggelse

Kriminalforsorgen ønsker at styrke forebyggelsen af ny kriminalitet ved bl.a. at styrke beskæftigelsen og brugen af fjernundervisning i Grønland. Der er på Anstalten i Nuuk i februar 2022 iværksat et programforløb med motivationsbehandling for indsatte dømt for seksualkriminalitet. Det sker som led i udmøntningen af en række anbefalinger fra et grønlandsk-dansk samarbejde om at styrke indsatsen over for udsatte børn og unge i Grønland, herunder for at nedbringe antallet af seksuelle krænkelse. Herudover er der bl.a. etableret otte motivationsbehandlingspladser i den åbne del af anstalten. Det skal tilvejebringe en struktureret og tilpasset afsoning, som understøtter formålet med programindsatserne. I strategiperioden vil kriminalforsorgen have fokus på at konsolidere denne indsats. Desuden skal tilsynsvirksomheden styrkes ved at udarbejde et tilsynskoncept tilpasset grønlandske forhold, hvor de enkelte tilsynskontorer ofte består af én eller ganske få medarbejdere.

Sikkerhed

Kriminalforsorgen ønsker at reducere brugen af euforiserende stoffer, som påvirker det sociale klima på anstalter og forringer udbyttet af kriminalitetsforebyggende indsatser. Kriminalforsorgen vil derfor i strategiperioden udvide kontrolindsatsen, herunder bl.a. ved hjælp af nye muligheder for at foretage konfirmative urinprøver.

Kapacitet

Kriminalforsorgen har også i Grønland i 2022 en meget høj udnyttelse af kapaciteten, som forventes at fortsætte. Det gælder både i forhold til tilbageholdte og domfældte, herunder forvarrede. Kriminalforsorgen skal igangsætte et arbejde med at identificere mulige initiativer, der kan nedbringe ventelisten til anstaltsanbringelser, herunder øge anvendelsen af overbelæg og udarbejde et koncept, som kan styrke fremskrivningen af udviklingen i belæg og kapacitet.

Strategiske indsatser for Færøerne

Kriminalforsorgen har på Færøerne en arrest og en afdeling af Kriminalforsorgen i Frihed, som bl.a. fører tilsyn med dømt. De kommende år skal kriminalforsorgen forberede og gennemføre implementeringen af en straffuldbyrdeslov for Færøerne. Med loven vil der komme et mere tidssvarende og forenklet regelsæt for gennemførelse af straf, der tager hensyn til færøske afsoningsforhold.

Nyt fængsel på Færøerne

Danmarks regering og Færøernes Landsstyre har underskrevet en hensigtserklæring om at påbegynde processen med at opføre et nyt og større fængsel på Færøerne som erstatning for Arresten i Mjörkadalur. Som led heri vil relevante danske og færøske myndigheder, herunder kriminalforsorgen, etablere et tæt og løbende samarbejde om forberedelsen af det nye fængsel.

Bedre afsoningsforhold

Kriminalforsorgen skal de kommende år forbedre afsoningsforholdene på Færøerne. Uddannelses- og beskæftigelsestilbuddene for indsatte skal styrkes og være mere varierede. Der er kommet forbedret mulighed for, at indsatte kan gennemføre frigang, hvilket skal styr-

ke adgangen til beskæftigelse og uddannelse i lokalsamfundet. Derudover skal beskæftigelsestilbuddene i arresten styrkes ved at leje lokaler til hobby- og aktivitetsrum og ved ansættelsen af en værkfører.

Styrket samarbejde med socialforvaltningen på Færøerne

Kriminalforsorgen vil styrke samarbejdet med de færøske myndigheder om færinger, der afsoner eller er varetægtsfængslet i Danmark. Det skal bl.a. ske på grundlag af en officiel samarbejdsaftale, som indgås mellem kriminalforsorgen og Socialforvaltningen Færøerne, Almannaverkið. Samarbejdsaftalen skal bidrage til, at indsatser koordineres på tværs af myndighederne.

Styrket sundhedsbetjening

Kriminalforsorgen ønsker at styrke sundhedsbetjeningen i arresten på Færøerne. Kriminalforsorgen har ansat en sygeplejerske, som er tilknyttet arresten, der er blevet omfattet af Kriminalforsorgen Hovedstadens sundhedsenhed. Enheden skal kvalitetssikre sundhedsfaglige tiltag og levere sundhedsfaglige instrukser til arresten.

Direktoratet for Kriminalforsorgen

Strandgade 100

1401 København K

Telefon 72 55 55 55

dfk@kriminalforsorgen.dk